

Omrop Fryslân
Zuiderkruisweg 2
8938 AP Ljouwert
www.omropfryslan.nl

17 april 2019

JAARVERSLAG

2018

Omrop Fryslân wol yn it eigen gebiet it liedend mediabedriuw wêze en midden yn de Fryske mienskip stean.

Bestuursverslag

Omrop Fryslân makket content foar en oer Friezen, Fryslân op it mêd fan nijs, sport, kultuer en evenminten sawol op radio, telefyzje as online.

Strategie

2018 was voor Friesland, en daarmee ook voor de Omrop, het jaar van de Culturele Hoofdstad (LF2018). Een jaar lang zijn er talloze bijzondere evenementen in de provincie geweest en evenzo vaak was de Omrop daarbij. Met het verslag van de talloze live evenementen zoals de achtste dag, met speciale programma's zoals Iepen Up live of als onderdeel van bredere initiatieven zoals Lân fan Taal met programma's als het Grut Frysk Diktee en Friesen om Utens.

Daarnaast stond 2018 voor de Omrop in het teken van de transitie. De directeur en het hoofd techniek verlieten vroeg in het jaar de organisatie. Na de zomer heeft bovendien de hoofdredacteur, na een conflict, de organisatie moeten verlaten. Dit heeft grote gevolgen voor de organisatie gehad en ervoor gezorgd dat er opnieuw is gekeken naar de richting en de inrichting van de organisatie. 2017 Stond in het teken van strategie 2017-2020, deze strategie zou in de jaren 2018-2019 verder uitgewerkt worden. In 2018 werd duidelijk dat de basis van voornoemde strategie te wankel was en dat te veel vragen onbeantwoord waren. Een breed gedragen missie, visie en strategie met daaraan gekoppeld een logische en duidelijke inrichting van de organisatie, ontbrak.

Dit heeft ertoe geleid dat er naast de invulling van de ontstane vacatures een traject over de richting van de organisatie (2020-2024) en daaraan gekoppeld de inrichting zal worden uitgevoerd. Dit traject is in de laatste maanden van 2018 uitgewerkt en zal in 2019 uitgevoerd worden. Het uiteindelijke doel is om te komen tot een organisatie die de antwoorden heeft geformuleerd op de actuele strategische vragen, waarbij de organisatie haar onontkoombare plaats in de Friese samenleving behoudt en haar relevantie herdefinieert op basis van het huidige tijdsgewricht. Bij het formuleren van dit strategisch beleidsplan zal er niet alleen naar de richting maar nadrukkelijk ook naar de inrichting van de organisatie gekeken worden. Met helderheid over taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor de medewerkers.

Eind november 2018 hebben de Provincie Fryslân en het Rijk de 'Bestjoersôfspraak Fryske Taal en Kultuer 2019 – 2023' ondertekend. In dit akkoord wordt de positie van de Friese taal en daarmee van de Omrop geborgd. *"Deze bestuursafpraak heeft als uitgangspunt dat het Rijk en de provincie het, aansluitend op het Europese Handvest, als taak zien om Friestalige regionale media in welke vernieuwende vorm dan ook als basisvoorziening mogelijk te blijven maken. Er wordt daarbij gestreefd naar een volwaardig, zelfstandig en breed programma- en media-aanbod in de Friese taal, dat op dagelijkse basis beschikbaar is op diverse media- platforms. De onafhankelijkheid van het media-aanbod en de herkenbaarheid van Omrop Fryslân is gedurende de looptijd van de bestuursafpraak geborgd in overeenstemming met het bepaalde in de Mediawet 2008."*

Bij besluit van 29 oktober 2013 heeft het Commissariaat van de Media stichting Omrop Fryslân aangewezen als regionale publieke media-instelling voor de provincie Fryslân. Deze aanwijzing was geldig tot 2 september 2018. In 2018 heeft Omrop Fryslân een aanwijzingsaanvraag ingediend voor de aansluitende periode. Na toetsing van deze aanvraag is Omrop Fryslân voor de periode van 2 september 2018 tot 2 september 2023 wederom aangewezen als regionale publieke media-instelling voor de verzorging van de publieke mediadiensten in de provincie Fryslân.

Media-aanbod

In 2016 is de radio en tv-programmering aangepast vanuit de overtuiging en het vertrouwen dat daarmee deze programmering weer toekomstbestendig en de daling van de kijk en luistercijfers gekeerd zouden worden. Dit is echter niet gebeurd.

Radio en televisie laten net als het voorgaande jaar een dalende trend zien ten opzichte van 2016 en lijken daarmee steeds meer ingehaald te worden door online. In de voorbereiding van de komende strategische periode (2020-2024) zal er middels (kwalitatief) marktonderzoek onderzocht worden of Radio en TV nog voldoende aansluiten op de behoefte van de Friese bevolking en of er nog groeimogelijkheden voor deze media zijn. De Omrop is op radio overigens nog wel de marktleider in

Fryslân en met televisie hebben we afgelopen jaar 98% van de Friezen minimaal 1 keer weten te bereiken. De waardering voor de programma's van de Omrop is onveranderd hoog en staat op een gemiddelde van 7,6.

In 2018 is de Omrop, nog meer dan voorheen, aanwezig geweest bij live-evenementen. Zowel de live evenementen van LF 2018 alsook de 'traditionele' evenementen zoals Skûtsjesilen, de Hyingstekeuring en de PC. Deze evenementen zijn onverminderd populair. Al deze evenementen hebben we, naast de traditionele media, ook uitgezonden via een stream en daarmee weet de Omrop heel veel mensen te bereiken. Ook Fryslân Dok weet wekelijks zowel landelijk als via de Omrop veel mensen te bereiken en te inspireren. De Fryslân Dok documentaire 'De Joodse Bruiloft' heeft afgelopen jaar op het filmfestival in Leeuwarden de prijs voor de beste documentaire gewonnen.

Om de regionale journalistiek in Fryslân ook voor de toekomst verder te versterken is er vanuit de provincie subsidie beschikbaar gesteld aan de Omrop, de Leeuwarder Courant en het Friesch Dagblad in het zogenaamde 'Finster op Fryslân'. Dit project waarbij de deelnemers op projectbasis gezamenlijk content genereren is in eerste opgezet in relatie tot de activiteiten in het kader van LF2018. Ook in komend jaar zal het 'Finster op Fryslân' een vervolg krijgen.

In 2018 is de Omrop samen met RTV Noord, RTV Drenthe en RTV Oost een gezamenlijk onderzoeksjournalistiek project gestart. Dit project wordt gedragen binnen de Regionale Publieke Omroep (RPO) en zal het eerste project zijn wat in het kader van een subsidie van de RPO met Follow the Money uitgevoerd zal gaan worden.

Onze onlineproducten laten net als voorgaande jaren een stevige groei zien. Zowel het gebruik van onze website, apps, streams als de sociale media scores prima.

Afgelopen jaar zijn er een aantal programma's speciaal voor online ontwikkeld, zoals 'Buorkje foar begjanners' en 'Jennifer to the Max'. Dit laatste programma is een onderdeel van Skoal TV gericht op 12-16 jarigen in het middelbaar onderwijs. Voor deze groep heeft de Omrop, in samenwerking met onder andere GGD Friesland, een interactieve vlog gemaakt. Maatschappelijk relevante thema's en onderwerpen voor de doelgroep (12-16 jaar) zijn binnen de structuur van een 'detective' verwerkt in de soap/serie. Groepsdruk, seksualiteit, alcohol en drugs gebruik, pesten, stelen en suïcide zijn onderwerpen die relevant zijn voor dit format en de doelgroep. Aan deze serie zijn een lesbrieft, een boek en een podcast gekoppeld. De jongeren kunnen zich via de diverse sociale media (waaronder een besloten WhatsApp groep) aanmelden en doen dit ook massaal. Onderzoek leert dat we op deze manier ruim 65% van de doelgroep weten te bereiken.

Operationele activiteiten

In 2018 heeft Omrop Fryslân de overstap gemaakt naar een nieuw newsroomsysteem iNos. Dit systeem afkomstig van de NOS onderstrept de samenwerking met de NOS. Naast dat het nieuwe systeem meer gebruikersvriendelijk is en nieuwe mogelijkheden biedt past het ook goed in de verdieping van de samenwerking met de NOS. Naast deze samenwerking biedt iNos een aantal gebruikersvoordelen die de medewerkers van de Omrop in staat stelt om plaats onafhankelijk te werken.

Dit is essentieel voor de Omrop, omdat we steeds meer overstappen naar een systeem waarbij journalisten verantwoordelijk zijn voor een gebied respectievelijk een onderwerp. Om dit te kunnen ondersteunen is er overgestapt op een newsroomsysteem dat overal en altijd toegankelijk is, maar wel integreert met de processen die centraal op de redactie in Leeuwarden plaatsvinden.

In het kader van samenwerking met landelijke publieke mediabedrijven moet ook genoemd worden dat met omroep MAX een zeer succesvolle samenwerking rond het uitzenden van het skûtsjesilen heeft plaatsgevonden. Deze samenwerking is in 2017 gestart en in 2018 voortgezet. De gesprekken voor 2019 zijn reeds gaande.

De in 2015 gemaakte overstap van een op budgetten gestuurde organisatie naar een op uren gestuurde organisatie is in 2018 nog verder geperfectioneerd. De financiële verantwoording is lager in de organisatie bij zogenaamde budgethouders neergelegd. Zij zijn hiermee in staat om zelf scherp op hun eigen budgetten te sturen. Dit draagt eraan bij om via een transparante en open bedrijfsvoering efficiënt te kunnen sturen en de vrijkomende middelen beter in te zetten voor de programmering.

Financiën

Het boekjaar 2018 laat een negatief resultaat zien van € 243.000,-. Dit negatieve resultaat is enerzijds veroorzaakt door de extra inspanningen ten behoeve van LF 2018 en anderzijds door een aantal incidenten.

De bedrijfsopbrengsten zijn gegroeid ten opzichte van 2017. Deze groei wordt veroorzaakt door ontvangen accrès en incidentele bijdragen. Ook dit jaar is meer geld beschikbaar gesteld voor de programmering. Het beleid is er op gericht om de niet-programmatische kosten zo laag mogelijk te houden zodat de budgetten zo veel als mogelijk worden ingezet voor onze kerntaak: het maken van programma's en content.

Aan de batenkant zien we dat de reclame-inkomsten ook in 2018 verder onder druk komen te staan. Adverteerders kiezen in toenemende mate voor andere advertentievormen zoals online, ook staan de inkomsten onder druk door de dalende kijk- en luistercijfers. De dalende reclame inkomsten zijn niet alleen een regionaal probleem, ook landelijk staan de cijfers onder druk. De Omrop zal komend jaar een analyse maken van de (on)mogelijkheden van reclame in een veranderende mediamarkt.

De ontwikkeling van de operationele kasstroom ten opzichte van het investeringsdoel is conform verwachting. Omrop Fryslân heeft als beleid de afschrijvingen jaarlijks stabiel te houden.

De solvabiliteit en liquiditeit (Current Ratio) zijn met respectievelijk 0,58 (2017: 0,58) en 1,82 (2017: 2,38) goed. Voor een toelichting van het krediet- en liquiditeitsrisico wordt verwezen naar de jaarrekening.

Governance & Interne Beheersing

De Governance en het intern toezicht zijn geborgd in de statuten en het redactiestatuut. In de statuten zijn ook de diverse verantwoordelijkheden geregeld. In 2018 heeft de RvC de statuten in verband met de nieuwe regelgeving van het CvdM laten toetsen. Dit heeft tot een aantal wijzigingen in de statuten geleid. Deze vernieuwde statuten zijn begin 2019 goedgekeurd. De Omrop wordt bestuurd door een directeur-bestuurder onder toezicht van de Raad van Commissarissen. De bestuurder is naast het besturen van de Omrop belast met het media aanbod beleid. De bestuurder rapporteert regelmatig aan de Raad van Commissarissen.

In 2018 vergaderde de Raad van Commissarissen zes keer. De samenstelling van de raad is per februari en per april 2018 gewijzigd. In februari is mevrouw S. Mulder als algemeen lid toegetreden tot de RvC en in april 2018 is mevrouw L. Nijenhuis, op voordracht van de ondernemingsraad, als algemeen lid toegetreden. In april heeft de heer S. Warmerdam de raad verlaten, omdat hij per mei 2018 werd aangesteld als hoofdredacteur van de Leeuwarder Courant. Deze laatste post, lid met ervaring in de media, is nog vacant.

Onderstaand een overzicht met de benoemings- en aftredingstermijnen:

Naam	Datum benoeming	Datum herbenoeming na 1e termijn	Datum herbenoeming na 2e termijn	Datum aftreden
T. Baas	3 juli 2007	3 juli 2011	3 juli 2015	3 juli 2019
G. Jaarsma	1 september 2010	8 december 2014	1 september 2018	1 september 2022

Naam	Datum benoeming	Datum herbenoeming na 1e termijn	Datum aftreden
S. Mulder	16 februari 2018	16 februari 2022	
L. Nijenhuis	17 april 2018	17 april 2022	

Met de eerder genoemde statutenwijziging is ook de zittingstermijn van de commissarissen aangepast. Deze veranderen van drie termijnen van vier jaar in twee termijnen van vijf jaar. In bovenstaand overzicht is dit nog niet aangepast.

De gegevens over de samenstelling en de bezoldiging van de Raad van Commissarissen zijn opgenomen in de jaarrekening van dit jaarverslag. De leden van de Raad van Commissarissen hebben zitting op persoonlijke titel en oefenen hun functie uit zonder last of ruggenspraak. Op geen van de leden van de

Raad is de 'melding van strijdige belangen' van toepassing. De voorzitter voert minimaal maandelijks overleg met de directeur-bestuurder van de Omrop. De auditcommissie voert voorafgaand (minimaal een week) aan elke vergadering separaat overleg met de bestuurder en de controller van de Omrop. Een keer per jaar voert de auditcommissie overleg met de externe accountant. Het evalueren van het functioneren van de Raad staat op de agenda voor 2019.

Een afvaardiging van de Raad heeft twee keer overleg gehad met de ondernemingsraad voor de halfjaarlijkse gezamenlijke vergadering van de OR en de RvC. Naast zaken als de begroting, de jaarrekening en de (te verwachten) adviesaanvragen is er in deze vergaderingen ook gesproken over de onrust die ontstaan was naar aanleiding van het conflict met de Hoofdredacteur. Naar aanleiding hiervan heeft een afvaardiging van de Raad nog twee additionele gesprekken met de OR en een gesprek met de eindredacteuren gevoerd. In deze verschillende gesprekken heeft de RvC zich op de hoogte gesteld van de verschillende inzichten in het bedrijf. De voorzitter van de RvC heeft separaat overleg gevoerd met de hoofdredacteur en de bestuurder.

In de zes vergaderingen van de Raad van Commissarissen stonden vaste onderwerpen op de agenda, zoals het goedkeuren van het bestuursverslag en de jaarrekening 2017, de begroting 2019 en overige financiële onderwerpen. Tevens is het interne risicomanagement, de controle hierop en de effectiviteit hiervan een onderwerp dat eens per kwartaal in zowel de auditcommissie alsook in de Raad aan de orde komt.

Interne beheersing

De interne beheersing krijgt vorm in de de planning- en controlcyclus. Binnen deze planning- en controlcyclus zijn onder andere toezicht & compliance, risicomanagement, opvolging van de strategie, begrotingscyclus financiën, begrotingscyclus klantcijfers (kijk-, luister- en internetcijfers), in- en externe verslaggeving, het jaarlijkse controleplan van de accountant, de rechtmatigheid besteding van gelden en de in-controlverklaring van alle budgethouders geborgd. Door middel van het toepassen van de Deming-circle komt elke van deze onderdelen frequent aan bod en wordt actie ondernomen indien nodig.

De Controller houdt, naast bovenstaande activiteiten, intern toezicht. Hij doet daartoe diverse onderzoeken waarvan de resultaten worden besproken met de bestuurder. Indien nodig worden de resultaten met de Raad van Commissarissen gedeeld.

De planning- en controlcyclus borgt tevens dat zowel de bestuurder als de Raad van Commissarissen periodiek wordt geïnformeerd. Dit gebeurt in ieder geval tijdens de reguliere vergaderingen van de Raad van Commissarissen. Binnen de Raad van Commissarissen houdt de auditcommissie onder meer toezicht op de onderkende risico's en interne beheersing binnen Omrop Fryslân.

Alle items rondom de planning- en controlcyclus komen bijeen in een maandelijks rapportage waarbij het managementteam vanuit strategisch, operationeel, risico- en financieel perspectief relevante thema's met de bestuurder bespreekt. De plannen en de prognoses op maandbasis zijn voor de bestuurder en het management instrumenten om te bewaken of de bedrijfsvoering binnen de gestelde kaders wordt uitgevoerd. Afwijkingen tussen realisatie en prognoses worden per periode beoordeeld en diepgaand geanalyseerd. Deze analyses vormen de basis voor eventuele maatregelen of bijsturing door het management en de bestuurder. Gedurende het jaar wordt op basis van interne en externe ontwikkelingen en binnen de onderkende risicogebieden beoordeeld of een bijstelling van de plannen noodzakelijk is en of strategische doelstellingen worden gerealiseerd.

Managen van risico's

Met inachtneming van de nieuwe regelgeving en daarbij behorende eisen heeft Omrop Fryslân haar risicoparagraaf opgesteld.

Methodologie

Het systeem van risicomanagement voldoet aan de eisen van de bestuurder van Omrop Fryslân. In 2016 heeft een 0-meting plaatsgevonden waarbij een volwassenheidsscan, een quickscan 'Soft Controls' en een SWOT-analyse is uitgevoerd om zo een duidelijk beeld te krijgen van de mogelijke risico's. Tevens zijn strategische sessies gehouden waarin de strategie 2020 is uitgewerkt. In 2019 zal gestart worden met het ontwikkelen van Strategie 2020 – 2025.

Elk kwartaal worden de risico's geanalyseerd en eventuele nieuwe risico's beoordeeld en vastgelegd. Risicomanagement vindt met name plaats in de top van de organisatie. Grondslag voor risicomanagement is het COSO ERM-model. De Controller is verantwoordelijk voor risicomanagement en verzorgt ieder kwartaal de risico workshops voor de bestuurder, het managementteam en de Raad van Commissarissen van Omrop Fryslân.

De meest significante risico's en de getroffen risico beperkende maatregelen

Omrop Fryslân analyseert haar risico's ieder kwartaal. Vervolgens worden per geïdentificeerd risico de beheersingsmaatregelen geïdentificeerd en geüpdatet.

De risicobereidheid met betrekking tot de significantie risico's

Op basis van deze analyse van de risico's en de beheersingsmaatregelen wordt het huidige risicoprofiel bepaald. Het huidige risicoprofiel wordt beoordeeld en afgezet tegen het gewenste risicoprofiel. Actieplannen worden opgesteld per risico indien het huidige profiel hoger is ingeschaald dan het gewenste risicoprofiel waardoor het bestaande exposure verder wordt beheerst / beperkt. Om aan de kerntaken te kunnen blijven voldoen zijn de volgende risico's gelabeld.

Risico's	Beheersingsmaatregel(en)	Laag	Medium	Hoog	Impact	Waarschijnlijkheid	Status
Strategisch							
Organisatie niet wendbaar genoeg om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen	Strategie 2020 - 2024 ontwikkelen en uitrollen binnen de organisatie.		██████████ ← ██████████	██████████	Hoog	Laag	██████████ ██████████
Vernieuwingsbereidheid	Strategie 2020 - 2024 ontwikkelen en uitrollen binnen de organisatie.	██████████ ← ██████████	██████████	██████████	Hoog	Laag	██████████ ██████████
Te weinig zicht op de klant	Opzetten klantpanel en kwalitatief marktonderzoek.		██████████ ← ██████████	██████████	Medium	Laag	██████████ ██████████
Concurrentie op internet	Internetstrategie ondersteund met data-analyse.	██████████			Hoog	Medium	██████████ ██████████
Operationeel							
Video eerst	Interne organisatie wijzigen naar een contentgedreven organisatie.	██████████ ← ██████████	██████████	██████████	Medium	Laag	██████████ ██████████
Diversiteit	Samenstelling personeelsbestand aansluiten op de samenstelling van Fryslân.		██████████ ← ██████████	██████████	Medium	Laag	██████████ ██████████
Marketing	Ontwikkelen en uitvoeren marketingplan in samenhang met strategisch beleidsplan 2020 -	██████████ ← ██████████	██████████	██████████	Medium	Laag	██████████ ██████████
Kennis & vaardigheden personeel	Strategisch personeelsplanning inrichten in samenhang met strategisch beleidsplan 2020 -		██████████ ← ██████████	██████████	Hoog	Medium	██████████ ██████████
Arbeidsmarkt Friestaligen	Wordt meegenomen in strategisch personeelsplan.	██████████			Hoog	Medium	██████████ ██████████
Toename technologische complexiteit	Samenwerkingsverbanden aangaan met andere regionale omroepen.	██████████ ← ██████████	██████████	██████████	Hoog	Medium	██████████ ██████████
Financieel							
Minder subsidie	N.v.t.		██████████	██████████	Medium	Medium	██████████ ██████████
Onvoldoende kostenbeheersing	Planning & Controlcyclus	██████████ ← ██████████	██████████	██████████	Hoog	Laag	██████████ ██████████
Kosten Reclame hoger dan inkomsten	Break-even analyse Reclame-inkomsten		██████████ ← ██████████	██████████	Hoog	Medium	██████████ ██████████
Compliance							
Regeldrang overheidsinstanties	N.v.t.		██████████	██████████	Medium	Laag	██████████ ██████████
Fraude / corruptie	Inzicht verkrijgen in de onderneming en omgeving om corruptierisico's te detecteren.		██████████ ← ██████████	██████████	Medium	Laag	██████████ ██████████
Contractbeheer	Borging in organisatie en standaardisering van contracten		██████████ ← ██████████	██████████	Hoog	Medium	██████████ ██████████

Huidige risicoprofiel

Gewenst risicoprofiel

Hoog

Medium

Laag

% Gerealiseerd

% Niet Gerealiseerd

Toelichting op de risico's en het gewenste risicoprofiel

Strategisch

- Om te kunnen blijven voldoen aan de klantvraag zal de organisatie dusdanig wendbaar moeten zijn om in te kunnen spelen op de nieuwe ontwikkelingen. Hiervoor is een strategisch plan opgesteld waarin de strategie voor 2020 is weergegeven. Aan de hand van opgestelde KPI's zal deze strategie verwezenlijkt moeten worden. In 2019 zal gestart worden met het ontwikkelen van Strategie 2020 – 2025.
- Hetzelfde geldt voor de vernieuwingsbereidheid. Binnen de wendbare organisatie dient de cultuur van de organisatie zo te zijn dat men continu bereid is te vernieuwen. Ook dit is opgenomen in het strategisch plan van Omrop Fryslân en zal ook in de strategieplannen 2020 – 2025 opgenomen worden.
- Ondanks dat in 2018 diverse klantonderzoeken zijn opgestart is er nog steeds sprake van te weinig zicht op de klant. Er zijn klantprofielen opgesteld en de marktonderzoeken die door Kien worden uitgevoerd zijn geïntensiveerd. Naast het klantenpanel, wat in 2018 gestart is, wil Omrop Fryslân zich meer op de klant richten door "de provincie in te gaan" en door specifieke enquêtes rondom programma's te houden.
- Concurrentie op internet wordt continu gemonitord. Er is een internetstrategie opgesteld die op dit moment uitgevoerd wordt waarbij gebruik gemaakt wordt van geautomatiseerde analyse-modellen. De

risk appetite is medium, gezien de snelle ontwikkelingen binnen dit technologisch segment blijft dit punt een risico die gemonitord dient te worden.

Operationeel

- Er vindt een duidelijke verschuiving naar "beeld" plaats. Beeld is één van de sterke punten van Omrop Fryslân, maar het lukt (nog) niet altijd dat deze beelden snel gepubliceerd worden. Dit risico wil Omrop Fryslân gaan beheersen door de interne organisatie te wijzigen naar een contentgedreven organisatie. In 2018 is iNos geïmplementeerd worden wat de snelheid van publicatie heeft verbeterd. Eind november is Journalist 3.0 geïntroduceerd, in 2019 zullen de eerste uitkomsten van dit concept bekend zijn.
- Op dit moment zijn de medewerkers van Omrop Fryslân geen afspiegeling van de Friese populatie. Het aanpassen van het personeelsbeleid dient ervoor te zorgen dat dit gaat plaatsvinden.
- Marketing krijgt een steeds prominentere plaats binnen de organisatie. Door enerzijds het verhogen van het marketingbudget en anderzijds het opstellen van een gedegen marketingplan moet de markt beter gepenetreerd worden. Uiteraard dient het marketingplan aan te sluiten op Strategie 2020 en de toekomstige Strategie 2020 – 2025.
- Een veranderende organisatie (Strategie 2020 – 2025) vraagt ook andere kennis en vaardigheden van medewerkers. Door het opstellen van een strategische personeelsplanning, wat in 2020 operationeel moet zijn, dienen de kennis en vaardigheden van de medewerkers aan te sluiten op deze nieuwe organisatie.
- Omrop Fryslân communiceert in het Fries. Dit houdt in dat alle redactie-medewerkers Friestalig moeten zijn. Aangezien deze arbeidsmarkt kleinschalig is, is het een risico dat Omrop Fryslân onvoldoende Friestalige medewerkers kan werven. Dit risico lijkt steeds groter te worden. Er zijn eerste gesprekken gaande om dit in provinciaal verband op te pakken omdat meerdere Friese instanties hier "last" van hebben.
- De huidige technologie binnen de mediawereld wordt steeds complexer. Het aangaan van samenwerkingsverbanden met andere regionale omroepen is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat dit een niet te managen risico wordt. Er worden diverse initiatieven ontplooid om samenwerkingsverbanden met andere regionale en lokale omroepen aan te gaan.

Financieel

- Omrop Fryslân is in 2018 voor 82% gesubsidieerd en is dus sterk afhankelijk van deze subsidiestromen. Aangezien deze stromen moeilijk te managen zijn wordt dit risico als een geaccepteerd risico gezien.
- De uitdaging van een (regionale) omroep is om zoveel mogelijk kwalitatieve content te maken met de beschikbare financiële middelen. Hiervoor is kostenbeheersing binnen een planning en control cyclus een must. Alleen door het invoeren van een goede planning en control cyclus is het mogelijk om de kwalitatieve content te maximaliseren. De in 2015 ingevoerde en in 2018 verder geperfectioneerde P&C cyclus heeft ervoor gezorgd dat het risico verlaagd is naar niveau Medium.
- Net als bij veel andere mediabedrijven staan de reclame-inkomsten bij Omrop Fryslân onder druk. Er is sprake van een trendmatige negatieve ontwikkeling. Daarbij is het tevens niet mogelijk de kosten navenant te reduceren. In 2019 zal een onderzoek uitgevoerd worden om de toegevoegde waarde van reclame te bepalen. Op basis van deze uitkomsten (break-even analyse) zal een strategische keuze worden gemaakt.

Compliance

- Er is sprake van een trend dat overheidsinstanties informatie opvragen die haaks staat op de veranderende omgeving waarin Omrop Fryslân opereert. Aangezien deze stromen moeilijk te managen zijn wordt dit risico als een geaccepteerd risico gezien.
- Binnen de wet- en regelgeving wordt steeds meer aandacht geschonken aan het 'in control' zijn op het gebied van fraude en corruptie. Om dit risico op een acceptabel niveau te houden zal ook in 2019 de monitoring van mogelijke corruptierisico's worden gecontinueerd.
- Om het contractbeheer te verbeteren is in 2018 gestart met het standaardiseren van de contractstromen en het beheer daarvan.

Een kwantificering van de impact op het resultaat en de financiële positie indien de risico's verwezenlijken.

Afhankelijkheid subsidies

Omrop Fryslân is in 2018 voor 82% gesubsidieerd. Indien deze subsidies zouden dalen dan is nodig dat de kosten navenant meebewegen. De bedrijfskosten van Omrop Fryslân zijn echter maar voor een

gedeelte variabel. Een zeer sterke daling van de subsidies zal daardoor de resultaten van Omrop Fryslân negatief beïnvloeden. Indien de subsidie 25% van het huidige niveau zou zijn, heeft dit een daling in omzet van € 9.450.000, - tot gevolg waardoor sprake zal zijn van een fors exploitatietekort en een groot effect op de programmering.

Gevoeligheidsanalyse

De omzet voor dit jaar is € 15,4 miljoen, waarvan € 12,6 miljoen uit subsidies. De totale kosten voor dit jaar zijn 15,7 miljoen, waarvan 2,5 miljoen onafhankelijk zijn van wijzigingen in bedrijfsactiviteiten en € 13,2 miljoen afhankelijk zijn van bedrijfsactiviteiten. De variabele kosten zullen lineair wijzigen met een daling van de omzet.

Daling omzet	Totale omzet	Totale kosten	Exploitatietekort / - overschot
Huidige resultaten	15,4	15,7	-0,2
10% daling omzet	13,9	13,9	0
20% daling omzet	12,3	12,3	0
30% daling omzet	10,8	10,8	0

Omrop Fryslân heeft als doel om in het eigen verzorgingsgebied het leidende mediabedrijf te zijn die midden in de Friese gemeenschap staat. Omrop Fryslân staat voor de ambitie om het leidende informatiecentrum van Fryslân te zijn. De naam 'Omrop Fryslân' houdt in: regionaal werkzaam, actueel, onafhankelijk, betrouwbaar, toegankelijk, onderhoudend en divers.

Ondanks dat het financiële risico beperkt is, is het van groter belang dat een daling van de omzet zorgt voor minder beschikbare uren voor de programmering. De niet financiële impact zal dusdanig groot zijn dat een forse daling van de omzet ervoor kan zorgen dat Omrop Fryslân niet meer aan haar kerntaken, zoals hierboven weergegeven, kan voldoen.

Risico's en onzekerheden met een belangrijke impact in het afgelopen boekjaar en de gevolgen daarvan.

De governance, de interne organisatie en de mate van controle hebben niet geleden onder de ontwikkelingen van afgelopen boekjaar. Zo zijn tijdelijk andere leidinggevenden aan het managementteam toegevoegd en zijn de taken binnen het managementteam verdeeld totdat de definitieve invulling geregeld is.

Verbeteringen in het systeem van risicomanagement die zijn of worden aangebracht.

De methodologie van risicomanagement voldoet aan de wensen en eisen van de Omrop Fryslân. In 2016 is besloten om te investeren in een nieuwe risicomanagement tool ter verbetering van het rapportageproces en het beoordelen van risico's. Het systeem is opgenomen in de Planning- & Control cyclus van de organisatie. In 2019 zal de "in control" verklaring worden opgenomen in de P&C-cyclus. Elke budgethouder dient maandelijks aan te geven "in control" te zijn. Daar waar dit niet zo is, wordt actie ondernomen.

Toekomst

Het medialandschap is de afgelopen jaren ingrijpend veranderd. Het traditionele lineaire kijken en luisteren maakt steeds meer plaats voor non-lineair gebruik van media. Dit roept niet alleen vragen op over het journalistieke landschap maar ook over onze rol en taak als publieke regionale media-instelling. Specifiek voor Friesland roept dit ook vragen op over de invulling van onze rol als cultuurdrager en hoeder van de Friese taal. Nu de rust in de organisatie weer teruggekeerd is gaan we ons, zoals reeds aangegeven, met bovenstaande vragen (en meer) de komende periode focussen op het strategisch beleidsplan 2020-2024. Met het formuleren van de antwoorden op deze strategische vragen zullen we onze plaats in de Friese samenleving (her)definiëren. Om zo optimaal mogelijk zicht te krijgen op de behoeften van onze klanten en de effecten van onze programma's gaan we in samenwerking met een onderzoeksbureau een kwalitatief marktonderzoek opzetten.

Zoals gezegd zullen we aansluitend ook de inrichting van de organisatie tegen het licht houden.

Financieel gezien is de verwachting dat er in 2019 geen wijzigingen plaats zullen vinden op het gebied van investeringen, financiering en personeelsbezetting. Daarnaast zijn geen omstandigheden bekend waarvan de ontwikkeling van de omzet en van de rentabiliteit beïnvloed zal worden.

Daarnaast zullen we ook in 2019 weer programma's maken die onderscheidend zijn, inzetten op live televisie, ons sterk maken voor de Friese taal en elke dag de inwoners van onze prachtige provincie voorzien van nieuws en de achtergronden. Dat doen we met alle passie en inzet die nodig is om het leidende mediabedrijf van Friesland te zijn en te blijven.

Leeuwarden, 17 april 2019

Nina (J.M.) Hiddema,
Directeur-bestuurder

De jaarrekening is op 17 april 2019 vastgesteld door de Raad van Commissarissen.

Kengetallen

Kengetal		Kengetal	
A Bedrijfseconomisch		Kengetal	
Eigen vermogen	€ 3.456.805	Bezetting in fte	
Totaal vermogen	€ 5.960.492	Vast	90,8
Solvabiliteitsratio	0,58	Variabel	
Netto werkkapitaal	€ 1.044.775	Personeelskosten	
Current Ratio	1,82	Vast	€ 6.938.104
		Variabel	
Vastgelegd vermogen (VA) / Eigen vermogen	1,05	Freelancerkosten	€ 2.133.540
Resultaat	€ -243.069	Verhouding indirect / totaal in procenten	24%
Cashflow	€ -71.977	Gemiddelde personeelskosten in euro's	€ 76.411
		Percentage ziekteverzuim	6,26%
B Afhankelijkheid subsidieverstreker		D Programma's	
Bekostiging	€ 10.064.171	D1 Televisie	
Reklame-inkomsten	€ 1.299.353	Aantal uitzendingen televisie	1.600
In % inkomsten uit reclame en basissubsidie	12,91%	D2 Radio	
Overige inkomsten		Aantal uitzendingen radio	8.760
- Subsidie Provincie Fryslân	€ 655.800	Waarvan: gepresenteerd in %	63%
- Bijdrage NOS inzake LTV	€ 1.844.807	Waarvan: niet gepresenteerd in %	37%
- Programmabijdragen	€ 386.844		
- Barteringbaten	€ 166.119		
- Opbrengst nevenactiviteiten	€ 83.719		
- Overige opbrengsten	€ 893.923		
Totaal overige inkomsten	€ 4.031.211		
C Personeel		E Algemeen	
Onderstaande aantallen en bedragen gelden per ultimo 2018.		Pand in eigendom	Ja
Leeftijdsofbouw		Wagenpark in eigendom	Gedeeltelijk
Jonger dan 35 jaar	5	SNG wagen in eigendom	Ja
35 t/m 44 jaar	29	Afschrijvingspercentage per rubriek.	
45 t/m 54 jaar	49	Gebouwen	10%
55 jaar en ouder	26	Inventaris en inrichting - overig	20%
	109	Inventaris en inrichting - catering	20%
		Hardware en Software	20%
Schaalindeling		Facilitaire apparatuur	20%
C	2	Facilitaire apparatuur - contentger. hard & software	20%
D	0	Facilitaire apparatuur - overig	13%
E	3	Vervoersmiddelen - transportmiddelen	13%
F	25	Vervoersmiddelen - overig	20%
G	53	Technische installatie	7%
H	21	Zend- en energie-installatie	7%
J	3		
K		Drempelwaarde investering	€ 454
L	1		
M	1		
	109		

Balans

Na resultaatbestemming

ACTIVA	2018	2017	PASSIVA	2018	2017
Vaste activa			Eigen vermogen		
Immateriële vaste activa			Algemene reserve	€ 3.699.874	€ 3.747.827
Kosten van ontwikkeling	€ -	€ -	Herwaarderingsreserve Materiële vaste activa	€ -	€ -
Concessies en vergunningen	€ -	€ -	Reserve Koersverschillen Beleggingen	€ -	€ -
Overige immateriële vast activa	€ -	€ -	Reserve voor media-aanbod	€ -243.069	€ -47.953
Totaal immateriële vaste activa	€ -	€ -	Totaal eigen vermogen	€ 3.456.805	€ 3.699.874
Materiële vaste activa			Voorzieningen		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	€ 2.048.919	€ 1.886.649	Voor pensioenen	€ 354.351	€ 394.992
Inventaris en inrichting	€ 99.323	€ 126.296	Voor belastingen	€ -	€ 98.079
Andere vaste bedrijfsmiddelen	€ 1.480.668	€ 1.333.186	Overig	€ 848.612	€ 876.539
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering	€ -	€ -	Totaal voorzieningen	€ 1.202.963	€ 1.369.610
Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar	€ -	€ -			
Totaal materiële vaste activa	€ 3.628.910	€ 3.346.131	Langlopende schulden		
Financiële vaste activa			Obligaties en onderhandse leningen	€ -	€ -
Deelnemingen	€ 7.500	€ 7.500	Schulden aan kredietinstellingen	€ 21.416	€ 23.175
Vordering op deelnemingen	€ -	€ -	Schulden aan leveranciers	€ -	€ -
Overige effecten	€ -	€ -	Schulden aan deelnemingen	€ -	€ -
Totaal financiële vaste activa	€ 7.500	€ 7.500	Belastingen en premies sociale verzekeringen	€ -	€ -
Vlottende activa			Schulden inzake pensioenen	€ -	€ -
Onderhanden werken en gereed product m.b.t. media-aanbod	€ 2.678	€ 90.909	Overige schulden	€ -	€ -
Overige voorraden	€ 650	€ 280	Overlopende passiva	€ -	€ -
Vooruitbetaald op voorraden	€ -	€ -	Totaal langlopende schulden	€ 21.416	€ 23.175
Totaal vlottende activa	€ 3.328	€ 91.189	Kortlopende schulden		
Vorderingen			Obligaties en onderhandse leningen	€ -	€ -
Handelsdebiteuren	€ 353.301	€ 244.378	Schulden aan kredietinstellingen	€ -	€ -
Deelnemingen	€ 111.951	€ 231.628	Schulden aan leveranciers	€ 399.283	€ 504.924
Belastingen en premies sociale verzekering	€ -	€ -	Schulden aan deelnemingen	€ 41.012	€ 23.300
Overige vorderingen	€ 612.320	€ 922.946	Belastingen en premies sociale verzekeringen	€ 164.840	€ 98.588
Overlopende activa	€ 114.246	€ 309.765	Schulden inzake pensioenen	€ -	€ -
Totaal vorderingen	€ 1.191.818	€ 1.708.716	Overige schulden	€ 442.131	€ 365.577
Effecten	€ -	€ -	Overlopende passiva	€ 232.042	€ 269.401
Liquide middelen	€ 1.128.935	€ 1.200.913	Totaal kortlopende schulden	€ 1.279.307	€ 1.261.790
TOTALE ACTIVA	€ 5.960.492	€ 6.354.449	TOTALE PASSIVA	€ 5.960.492	€ 6.354.449

Exploitatierkening (categoriale indeling)

	2018		2017	
BATEN				
Media-aanbod:				
- OCW-bijdrage	€	10.064.171	€	9.905.474
- Overige subsidies	€	2.519.058	€	2.500.607
- Reclamebaten	€	1.299.353	€	1.439.224
Programmagebonden eigen bijdragen:				
- Sponsorbijdragen	€	-	€	-
- Bijdragen van overige derden	€	386.844	€	514.566
Opbrengst nevenactiviteiten	€	83.719	€	84.751
Opbrengst stichtingsactiviteiten	€	-	€	-
Overige bedrijfsopbrengsten	€	893.923	€	234.609
Barteringbaten	€	166.119	€	121.890
<i>Som der bedrijfsopbrengsten</i>	€	15.413.186	€	14.801.122
LASTEN				
Lonen en salarissen	€	5.488.782	€	5.446.612
Sociale lasten	€	1.449.322	€	1.529.365
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	€	773.649	€	811.030
Bijzondere waardevermindering van activa	€	-	€	-
Directe productiekosten				
- facilitaire lasten	€	659.211	€	653.890
- technische productiekosten media-aanbod (programmalasten)	€	396.373	€	385.520
- overige productiekosten media-aanbod	€	3.645.897	€	3.105.913
- sales en reclame	€	486.100	€	503.070
Overige bedrijfslasten				
- PR en promotie	€	281.874	€	384.603
- Huisvestingslasten	€	253.596	€	361.849
- Overige algemene lasten	€	1.985.337	€	1.491.784
- Barteringlasten	€	236.494	€	181.701
<i>Som der bedrijfslasten</i>	€	15.656.633	€	14.855.339
Bedrijfsresultaat	€	-243.447	€	-54.216
Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren	€	-	€	-
Rentebaten in inkomsten uit beleggingen	€	1.809	€	3.044
Waardeverandering van vorderingen die tot de vaste activa behoren	€	-	€	-
Gerealiseerde waardeverandering van beleggingen resp. effecten	€	-	€	-
Ongerealiseerde waardeverandering van beleggingen resp. effecten	€	-	€	-
Ongerealiseerde waardeverandering van materiële vaste activa	€	-	€	-
Rentelasten en soortgelijke kosten	€	-1.431	€	-1.200
<i>Som der financiële baten en lasten</i>	€	378	€	1.844
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	€	-243.069	€	-52.373
Over te dragen reserve voor media-aanbod	€	-	€	-
Exploitatieresultaat na overdracht	€	-243.069	€	-52.373
FTE gemiddeld		91,0		93,4
FTE ultimo		90,8		91,1

TOELICHTING

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling financiële verantwoording regionale publieke media-instellingen en de RPO en de bepalingen bij en krachtens de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). De in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties zijn financieel rechtmatig. Dit houdt in dat de totstandkoming van deze bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in de Regeling financiële verantwoording regionale publieke media-instellingen en de RPO. De activa en passiva zijn gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, tenzij hierna of in de toelichting bij de desbetreffende post anders is vermeld.

Stichting Omrop Fryslân (KvK-nummer 01066931) is opgericht op 29 oktober 1987 en is statutair gezeteld in Leeuwarden. De stichting stelt zich primair ten doel omroepprogramma's voor radio en televisie en eventuele andere moderne communicatiemiddelen te verzorgen in de provincie Fryslân.

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

De jaarrekening is opgemaakt op 17 april 2019.

Oordelen en schattingen

Bij de toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van Omrop Fryslân zich diverse oordelen en schattingen. De belangrijkste oordelen en schattingen hebben betrekking op de voorzieningen. De hierbij behorende veronderstellingen zijn vermeld in de toelichting bij de betreffende jaarrekeningposten.

Waarderingsgrondslagen

Materiële vaste activa

Onroerend goed wordt gewaardeerd tegen aanschafprijs. Op de grond wordt niet afgeschreven. De overige investeringen zijn opgenomen tegen de aanschaffingsprijs verminderd met een lineaire afschrijving.

Kosten voor groot onderhoud worden conform RJ 212.452 verwerkt via een onderhoudsvoorziening voor zover deze is gevormd voor de beoogde kosten. Dotaties aan deze voorziening zijn conform RJ 212.451 bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Financiële vaste activa

Betreft deelneming ORN. Deelnemingen worden gewaardeerd op kostprijs.

Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen inkoopprijs. Voor incurante voorraden wordt een voorziening gevormd.

Onderhanden werk

Waardering van een eigen productie geschiedt tegen de directe historische kosten. Gereed voor uitzending maar nog niet uitgezonden programma's worden op balansdatum individueel beoordeeld. Een programma wordt afgewaardeerd indien door Omrop Fryslân besloten is het programma niet uit te gaan zenden. Indien twee jaar na de eerste voorraadwaardering nog steeds geen beslissing is genomen ten aanzien van het uitzenden van een programma, zal het programma volledig worden afgewaardeerd.

De waardering van een programma wordt verminderd met de voor dit programma ontvangen bijdragen van derden. In de toelichting op de voorraadpost worden de in mindering gebrachte bijdragen van derden en de eventuele afwaardering zichtbaar gemaakt.

Debiteuren

Debiteuren worden gewaardeerd op reële waarde. Voor eventuele oninbare vorderingen wordt een voorziening gevormd.

Voorzieningen

Een voorziening wordt gevormd voor verplichtingen waarvan het waarschijnlijk is dat zij zullen moeten worden afgewikkeld en waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, met uitzondering van de voorzieningen die tegen contante waarde worden gewaardeerd als het effect van de tijds waarde materieel is. Indien niet anders vermeld hebben de voorzieningen een langlopend karakter. Alle voorzieningen zijn gevormd in overeenstemming met Boek 2 BW artikel 374.

Schulden

De schulden zijn op basis van geamortiseerde kostprijs opgenomen.

Algemene reserve

De algemene reserve bevat de voormalige risicoreserve. De voormalige risicoreserve (algemeen risico voor lagere inkomsten) kan gezien worden als het weerstandvermogen van Stichting Omrop Fryslân. Deze is niet bestemd voor programmering, maar dient om onvoorziene posten in moeilijke tijden te kunnen opvangen waardoor de continuïteit van de omroep niet in gevaar komt. Gezien de indirecte relatie van de risicoreserve met het media-aanbod is na het toepassen van de stelselwijziging in 2014 deze reserve verantwoord als algemene reserve.

Daarnaast bestaat de voormalige risicoreserve uit risicoreserve herwaardering. De herwaarderingsreserve is ontstaan uit vrijval van de om niet verkregen onroerende en roerende goederen van het voormalige pand van de NOS in Leeuwarden.

Reserve voor media-aanbod

Het totaal van de reserve voor media-aanbod in een kalenderjaar bedraagt niet meer dan 10% van de uitgaven van een regionale publieke media-instelling (artikel 2.175, tweede lid, MW 2008). Indien de gereserveerde gelden meer bedragen dan tien procent van de uitgaven, wordt het surplus verantwoord als "overlopende passiva budget voor media-aanbod.

Baten

De radio- en televisiebijdragen komen van het Commissariaat voor de Media, NOS en Provinsje Fryslân. Verder zijn diverse extra bijdragen beschikbaar gesteld door verschillende instellingen voor aanvullende programmering.

Onder reclamebaten wordt verstaan de opbrengst uit levering van goederen en diensten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben, met inachtneming van de hiervoor al vermelde waarderingsgrondslagen. Directe programmakosten worden verantwoord in het jaar waarin zij zich voordoen.

Bartering

Een barter is een overeenkomst waarbij twee partijen goederen en/of diensten ruilen die een gelijke geldelijke waarde hebben, exclusief btw. Bartering wordt gebruikt om onbenutte capaciteit, zoals niet verkochte reclamezendtijd, in te zetten. Ruilen tegen producten die bedoeld zijn om in een programma te gebruiken, kan alleen als het gaat om een programma dat gesponsord mag worden.

Indien zaken of diensten worden omgewisseld of geruild voor zaken of diensten die ongeveer aan elkaar gelijk zijn met betrekking tot aard en reële waarde, wordt deze ruil niet beschouwd als een transactie die een opbrengst genereert. Indien hieraan niet wordt voldaan wordt de ruil beschouwd als een transactie die een opbrengst genereert. De omvang van de opbrengst wordt bepaald op de reële waarde van de ontvangen zaken of diensten, vermeerderd of verminderd met eventuele ontvangen of betaalde liquide middelen of activa die op zeer korte termijn liquide te maken zijn. Indien de reële waarde van de ontvangen zaken of diensten niet betrouwbaar kan worden bepaald, wordt de opbrengst bepaald op de reële waarde van de geruilde zaken of diensten vermeerderd of verminderd met eventuele betaalde of ontvangen liquide middelen of activa die op zeer korte termijn liquide te maken zijn.

Er wordt derhalve géén opbrengst verwerkt indien diensten in de vorm van advertenties worden geruild tegen qua aard en reële waarde vergelijkbare diensten. Bij dergelijke transacties wordt uitsluitend een opbrengst verwerkt indien:

- de ruil plaatsvindt tegen qua aard en/of reële waarde niet-vergelijkbare diensten; en
- de opbrengst van deze diensten op betrouwbare wijze kan worden bepaald.

Pensioenlasten

De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord. Te betalen premie dan wel de vooruitbetaalde premie per jaareinde wordt als overlopend passief respectievelijk overlopend actief verantwoord.

Voor verplichtingen naast de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt een voorziening opgenomen, indien per balansdatum sprake is van een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting aan de pensioenuitvoerder en/of werknemer, het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is en er een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de omvang van de verplichting.

De voorziening voor additionele verplichtingen aan de pensioenuitvoerder en/of werknemer wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de contante waarde als het effect van de tijds waarde van geld materieel is (waarbij de disconteringsvoet vóór belastingen de marktrente van hoogwaardige ondernemingsobligaties weergeeft).

De gehanteerde pensioenregeling van de omroep is ondergebracht bij een ondernemingspensioenfonds.

De belangrijkste kenmerken van deze pensioenregeling zijn:

- Het betreft een middelloonregeling.
- De jaarlijkse opbouw van de pensioenaanspraken bedraagt 22,0% van het pensioengevend salaris dat is gebaseerd op het brutoloon minus franchise (ad € 13.344,-). Het pensioengevend salaris is gemaximeerd (op € 105.075,-).
- Het werkgeversdeel van de premie bedraagt 14,1% van het pensioengevend salaris.
- Het bestuur van het pensioenfonds stelt jaarlijks de premie vast op basis van de dekkingsgraad en het verwachte rendement.
- Als de middelen van het pensioenfonds het toelaten, zal het bestuur van het pensioenfonds de opgebouwde aanspraken van (gewezen) deelnemers en de ingegane pensioenen aanpassen overeenkomstig de consumentenprijsindex voor alle huishoudens. De toeslagverlening is voorwaardelijk. Het bestuur van het pensioenfonds beslist jaarlijks in hoeverre pensioenuitkeringen en pensioenaanspraken worden aangepast.

De belangrijkste kenmerken van de uitvoeringsovereenkomst zijn:

- Deelneming in het ondernemingspensioenfonds is verplicht gesteld voor de werknemers en directie.
- De omroep is uitsluitend verplicht tot betaling van de vastgestelde premies. In geen geval is een verplichting tot bijstorting of recht op teruggave/premiekorting.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten zoals vorderingen, effecten en schulden, als afgeleide instrumenten verstaan. Alle aan- en verkopen volgens standaard markconventies van financiële activa worden opgenomen per transactiedatum, dat wil zeggen de datum waarop Omrop Fryslân de bindende overeenkomst aangaat.

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam is bij het schatten van de omvang van risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten.

Voor de grondslagen van de primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost. De primaire financiële instrumenten dienen ter financiering van de operationele activiteiten of vloeien direct uit deze activiteiten voort. Het beleid is om niet te handelen in financiële instrumenten voor speculatieve doeleinden.

De belangrijkste risico's uit hoofde van de financiële instrumenten zijn het kredietrisico en het liquiditeitsrisico. Het beleid om deze risico's te beperken, luidt als volgt:

Kredietrisico

Omrop Fryslân handelt met kredietwaardige partijen en heeft procedures opgesteld om de kredietwaardigheid te bepalen, waaronder het gebruik van liquiditeitsratio's bij debiteuren en het gebruik van historische gegevens. Tevens heeft de omroep een financieel statuut opgesteld om de omvang van het kredietrisico bij elke financiële instelling en debiteur te beperken. Bovendien bewaakt de omroep voortdurend haar vorderingen en hanteert een strikte aanmaningsprocedure. Door de bovenstaande maatregelen is het kredietrisico minimaal.

Liquiditeitsrisico

Periodiek worden liquiditeitsbegrotingen opgesteld. Door tussentijdse monitoring worden liquiditeitsrisico's beheerst. Indien nodig vindt bijsturing plaats. In de liquiditeitsbegrotingen wordt rekening gehouden met beperkte beschikbaarheid van liquide middelen waaronder bankgaranties. Voor een toelichting van de kredietfaciliteit en bijbehorende convenant wordt verwezen naar de toelichting op de langlopende schulden.

Reële waarde

De reële waarde van de financiële instrumenten wijkt gering af van de boekwaarde.

Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. Transacties waarbij geen ruil van kasmiddelen plaatsvindt, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Resultaatbestemming

Vanaf 1 januari 2014 kunnen exploitatie-overschotten alleen toegevoegd worden aan Reserve voor media-aanbod. Eventuele exploitatietekorten worden in eerste instantie uit de Reserve voor media-aanbod gehaald. De Reserve voor media-aanbod mag incidenteel een negatief saldo vertonen. In het volgend boekjaar dient de negatieve RMA verrekend te worden met het dan vast te stellen exploitatieresultaat. Indien dit exploitatieresultaat onvoldoende is voor volledige verrekening dient het resterende negatieve saldo van de RMA te worden afgeboekt van de Algemene reserve.

De exploitatierekening 2018 sluit met een negatief resultaat van € 243.453,-. Dit resultaat is, conform de uitgangspunten van het financieel handboek, gemuteerd op de reserve voor media-aanbod.

WNT-verantwoording 2018 Stichting Omrop Fryslân

De WNT is van toepassing op stichting Omrop Fryslân. Het voor stichting Omrop Fryslân toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000,-. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting Omrop Fryslân van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene WNT-maximum.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	J.M Hiddema	J.W. Koster
Functiegegevens	Algemeen directeur	Algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/5 - 31/12	1/1 - 30/4
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	0,89
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	89.109	50.487
Beloningen betaalbaar op termijn	8.906	4.495
<i>Subtotaal</i>	<i>98.015</i>	<i>54.982</i>
<i>Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum</i>	<i>126.863</i>	<i>55.302</i>
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-
Totale bezoldiging	98.015	54.982
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2017		
bedragen x € 1	J.M Hiddema	J.W. Koster
Functiegegevens	Algemeen directeur	Algemeen directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	n.v.t.	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		0,89
Dienstbetrekking		Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		142.561
Beloningen betaalbaar op termijn		13.987
<i>Subtotaal</i>		<i>156.548</i>
<i>Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum</i>		<i>161.090</i>
Totale bezoldiging		156.548

Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	T. Baas	G. Jaarsma	S. Mulder	L. Nijenhuis
Functiegegevens	Voorzitter	Lid RvC	Lid RvC	Lid RvC
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	16/2 - 31/12	16/4 - 31/12
Bezoldiging				
Totale bezoldiging	11.250	7.500	6.563	5.313
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	28.350	18.900	16.518	13.463
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2017				
bedragen x € 1	T. Baas	G. Jaarsma	S. Mulder	L. Nijenhuis
Functiegegevens	Voorzitter	Lid RvC	Lid RvC	Lid RvC
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging				
Totale bezoldiging	8.250	6.000		
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	27.150	18.100		

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking.

bedragen x € 1	J.W. Koster
Functiegegevens	
Functie bij beëindiging dienstverband	Algemeen directeur
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,89
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2018
Ontslaguitkering	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband.	66.750
Individueel toepasselijk maximum	66.750
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag.	N.v.t.
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	66.750
Waarvan betaald in 2018	66.750
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling.	N.v.t.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2017 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen.

TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<u>Materiële vaste activa</u>		
1. Bedrijfsgebouwen en -terreinen	2.048.919	1.886.649
2. Inventaris en inrichting	99.323	126.296
3. Andere vaste bedrijfsmiddelen	1.480.668	1.333.186
Boekwaarde 31 december	<u>3.628.910</u>	<u>3.346.131</u>
ad 1. <u>Bedrijfsgebouwen en -terreinen</u>		
Boekwaarde 1 januari	1.886.649	1.843.677
Investeringsen	<u>376.447</u>	<u>233.477</u>
	2.263.096	2.077.154
Afschrijvingen	214.177-	190.505-
Boekwaarde 31 december	<u>2.048.919</u>	<u>1.886.649</u>
ad 2. <u>Inventaris en inrichting</u>		
Boekwaarde 1 januari	126.296	160.821
Investeringsen	<u>16.699</u>	<u>26.460</u>
	142.995	187.281
Afschrijvingen	43.672-	60.985-
Boekwaarde 31 december	<u>99.323</u>	<u>126.296</u>
ad 3. <u>Andere vaste bedrijfsmiddelen</u>		
Boekwaarde 1 januari	1.333.186	1.139.085
Investeringsen	<u>663.281</u>	<u>753.641</u>
	1.996.467	1.892.726
Afschrijvingen	515.800-	559.540-
Boekwaarde 31 december	<u>1.480.668</u>	<u>1.333.186</u>
Cumulatieve aanschafwaarde:	14.630.145	
Cumulatieve afschrijvingen:	11.001.236	

Het Financieel Handboek gaat uit van de situatie om investeringen gedaan voor 1 januari 2017 af te blijven schrijven op basis van het over 2016 gehanteerde percentage, terwijl de tekst ook een optie impliceert om deze percentages voor investeringen gedaan voor 2017 te corrigeren naar de nieuwe percentages. Omrop Fryslân past de situatie toe waarbij investeringen gedaan voor 1 januari 2017 worden afgeschreven op basis van het over 2016 gehanteerde percentage. Dit betekent dat deze wijziging niet classificeert als schattings- of stelselwijziging zoals gedefinieerd in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, maar wel aansluit bij het Handboek. Er heeft geen aanpassing van vergelijkende cijfers en beginvermogen plaats gevonden (stelselwijziging) dan wel zijn de afschrijvingspercentages van de reeds geactiveerde investeringen aangepast (afschrijvingspercentages).

Onderstaande afschrijvingspercentages zijn vanaf 1 januari 2017 gehanteerd:

<i>Gebouwen</i>	<i>10% van de aanschafprijs</i>
<i>Inventaris en inrichting - overig</i>	<i>20% van de aanschafprijs</i>
<i>Hardware en Software</i>	<i>20% van de aanschafprijs</i>
<i>Facilitaire apparatuur</i>	<i>20% van de aanschafprijs</i>
<i>Facilitaire apparatuur - contentger. hard & software</i>	<i>20% van de aanschafprijs</i>
<i>Facilitaire apparatuur - overig</i>	<i>13% van de aanschafprijs</i>
<i>Vervoersmiddelen - transportmiddelen</i>	<i>13% van de aanschafprijs</i>
<i>Vervoersmiddelen - overig</i>	<i>20% van de aanschafprijs</i>
<i>Technische installatie</i>	<i>7% van de aanschafprijs</i>
<i>Zend- en energie-installatie</i>	<i>7% van de aanschafprijs</i>

De volgende afschrijvingspercentage zijn tot en met 31 december 2016 gehanteerd:

<i>Gebouwen</i>	<i>3% tot 10% van de aanschafprijs</i>
<i>Inventarissen</i>	<i>20% tot 33,3% van de aanschafprijs</i>
<i>Apparatuur en vervoermiddelen</i>	<i>20% van de aanschafprijs</i>

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<u>Financiële vaste activa</u>		
Deelneming ORN	<u>7.500</u>	<u>7.500</u>

Omrop Fryslân heeft in 2006 een niet significant kapitaalbelang in Omroep Reclame Nederland Sales C.V. van € 7.500 verworven.

<u>Vorraden en onderhanden werk</u>		
Onderhanden werken en gereed product m.b.t. media-aanbod	2.678	90.909
Overige voorraden	650	280
Vooruitbetaald op voorraden	-	-
	<u>3.328</u>	<u>91.189</u>

Er zijn in 2018 geen producties die (gedeeltelijk) geproduceerd zijn, maar in 2019 zullen worden uitgezonden / gepubliceerd. Een voorziening voor incurante voorraad is niet noodzakelijk geacht.

<u>Vorderingen op korte termijn</u>		
1. Handelsdebiteuren	353.301	244.378
2. Deelnemingen	111.951	231.628
3. Belastingen en premies sociale verzekeringen	-	-
4. Overige vorderingen	612.320	922.946
5. Overlopende activa	114.246	309.765
	<u>1.191.818</u>	<u>1.708.716</u>

ad 1. <u>Handelsdebiteuren</u>		
Debiteuren Omrop Fryslân	361.517	245.793
Af: voorziening dubieuze debiteuren	8.216-	1.416-
	<u>353.301</u>	<u>244.378</u>

ad 2. <u>Deelnemingen</u>		
Deelnemingen	111.951	231.628
	<u>111.951</u>	<u>231.628</u>

ad 3. <u>Belastingen en premies sociale verzekeringen</u>		
Belastingen en premies sociale verzekeringen	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>

ad 4. <u>Overige vorderingen</u>		
Programmabijdragen derden	-	-
Pensioenen	-	873.065
Overige vorderingen	612.320	49.881
	<u>612.320</u>	<u>922.946</u>

ad 5. <u>Overlopende activa</u>		
Overlopende activa	114.246	309.765
	<u>114.246</u>	<u>309.765</u>

De handelsdebiteuren zijn toegenomen als gevolg van een aantal grote vorderingen waarvan de betaling ultimo 2018 nog niet ontvangen was.

De verschuldigde pensioenpremie over 2019 is in 2019 betaald terwijl in 2017 de verschuldigde pensioenpremie over 2018 in 2017 vooruitbetaald was. PNO Media had eind december 2018 een beleidsdekkingsgraad van 106,0%. Onder overlopende activa zijn diverse kosten opgenomen die betrekking hebben op 2018, waaronder servicecontracten en abonnementen. Het verschil met 2017 wordt veroorzaakt doordat in 2017 kosten voor het implementeren van iNos waren opgenomen onder overlopende activa.

<u>Liquide middelen</u>		
Kasmiddelen	621	1.387
Rabobank	1.128.314	1.199.526
	<u>1.128.935</u>	<u>1.200.913</u>

Dit betreft de rekening courant van de Rabobank.

Bij de Rabobank is een kredietfaciliteit vastgelegd van maximaal € 950.000.

Deze kredietfaciliteit is beperkt door het verstrekken van een bankgarantie van € 7.500.

Als zekerheden zijn verstrekt een eerste hypotheek op het pand Zuiderkruisweg 2 te Leeuwarden. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van Omrop Fryslân.

PASSIVA

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<u>Eigen vermogen</u>		
1. Algemene reserve	3.699.874	3.747.827
2. Reserve voor media-aanbod	243.069-	47.953-
	3.456.805	3.699.874

ad 1. Algemene reserve

Saldo 1 januari	3.747.827	3.747.827
Af: exploitatiekort 2017	47.953-	-
Saldo 31 december	3.699.874	3.747.827

De algemene reserve bevat de voormalige risicoreserve. De voormalige risicoreserve is het weerstandvermogen van Stichting Omrop Fryslân. Deze is niet bestemd voor programmering, maar dient om onvoorziene posten in moeilijke tijden te kunnen opvangen waardoor de continuïteit van de omroep niet in gevaar komt. Gezien de indirecte relatie van de risicoreserve met het media-aanbod is na het toepassen van de stelselwijziging deze reserve verantwoord als algemene reserve.

Daarnaast bestaat de voormalige risicoreserve uit risicoreserve herwaardering. De herwaarderingsreserve is ontstaan uit vrijval van de om niet verkregen onroerende en roerende goederen van het voormalige pand van de NOS in Leeuwarden.

ad 2. Reserve voor media-aanbod

Saldo 1 januari	47.953-	4.420
Bij: overboeking vanuit de algemene reserve (exploitatietekort 2017)	47.953	-
Af: exploitatietekort 2018	243.069-	52.373-
Saldo 31 december	243.069-	47.953-

De reserve voor media-aanbod mag incidenteel een negatief saldo vertonen. Conform regelgeving is het exploitatietekort van 2018 aangevuld vanuit de algemene reserve en is het volledig exploitatietekort in mindering gebracht op de Reserve voor media-aanbod.

Voorzieningen

1. Voorziening pensioenen	354.351	394.992
2. Voorziening jubilea	273.374	281.044
3. Voorziening groot onderhoud	518.032	549.631
4. Voorziening loopbaantraject	57.205	45.864
5. Voorziening Herziening BTW	-	98.079
	1.202.963	1.369.610

ad 1. Voorziening pensioenen

Saldo 1 januari	394.992	384.650
Bij: Toevoeging conform artikel 44 en opgave pensioenfond	-	10.342
	394.992	394.992
Af: Onttrekking conform artikel 44 en opgave pensioenfond	40.641-	-
Saldo 31 december	354.351	394.992

Deze voorziening dient ter dekking van de kosten van pensioenopbouw voor medewerkers die nog gebruik kunnen maken van de compensatieregeling artikel 44 van de pensioenvoorziening Pensioenfond Nederlandse Omroepen (PNO). Deze regeling draagt zorg voor de opbouw van het pensioen tijdens de periode 60 tot 65 jaar. De voorziening is opgenomen tegen de contante waarde met een rentevoet van 1,0%. Uiterlijk in 2020 vindt afkoop van de huidige regeling plaats.

ad 2. Voorziening jubilea

Saldo 1 januari	281.044	282.850
Bij: Dotatie	18.306	4.383-
	299.350	278.467
Af: Jubileumuitkeringen	25.976-	2.577
Saldo 31 december	273.374	281.044

Op grond van intern beleid zijn de 25-jarig en de 40-jarig jubilea meegenomen. Conform cao is een voorziening getroffen voor het feit dat een medewerker recht heeft op twee vrije dagen bij 25-jarig en 40-jarig jubileum. De contante waarde is bepaald aan de hand van een rentevoet van 1,0% (2017: 1,0%).

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
ad 3. <u>Voorziening groot onderhoud</u>		
Saldo 1 januari	549.631	556.635
Bij: Dotatie	11.304	15.705
	560.935	572.340
Af: Onderhoudskosten	42.903-	22.709-
Saldo 31 december	518.032	549.631

Deze voorziening is gevormd voor de te verwachten kosten voor groot onderhoud voor een periode van 10 jaar. In 2015 is een nieuwe MJOP opgesteld wat een verklaring is voor de dotatie. De verwachte benutting in 2019 bedraagt circa € 61.000,-. Deze post wordt jaarlijks beoordeeld op basis van een extern opgestelde conditiemeting en het daarbij behorend meerjarenonderhoudsplan. De werkelijke bestede kosten zijn in mindering gebracht op deze voorziening.

ad 4. <u>Voorziening loopbaantraject</u>		
Saldo 1 januari	45.864	44.631
Bij: Dotatie	21.800	22.200
	67.664	66.831
Af: Loonbaanuitkeringen	10.459-	20.967-
Saldo 31 december	57.205	45.864

Deze voorziening is gevormd door CAO afspraken. Vast personeel kan gebruik maken van deze regeling omtrent het loopbaantraject. De toevoeging is 109 werknemers maal € 200,-

ad 5. <u>Voorziening Herziening BTW</u>		
Saldo 1 januari	98.079	135.879
Bij: Toevoeging i.v.m. wijziging pro-rata	-	1.023
	98.079	136.902
Af: afdracht aan fiscus	27.284-	38.823-
Af: vrijval	70.794-	
Saldo 31 december	-	98.079

Deze voorziening is gevormd naar aanleiding van het vervallen van de Printprijsregeling en de Integratieheffing. De vrijval heeft plaatsgevonden omdat over de investeringen die voor 1/1/2015 gepleegd zijn de BTW niet meer te vorderen is.

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<u>Langlopende schulden</u>		
Gemeente Leeuwarden	23.175	24.862
Aflossing dit boekjaar	1.759-	1.687-
Saldo 31 december	21.416	23.175

De gemeente Leeuwarden heeft een lening verstrekt voor het zonnepanelenproject "De Hemrik". Deze zonnepanelen zijn in de akte van verpanding roerende zaken verpand aan de Stichting Energiek op De Hemrik. Deze lening wordt in 15 jaar annuïtair afgelost. Het rentepercentage bedraagt 4%. De aflossingsbedragen voor de toekomst zijn als volgt:

< 1 jaar	€ 1.835
1 - 5 jaar	€ 10.422
> 5 jaar	€ 9.160

<u>Kortlopende schulden</u>		
Crediteuren	399.283	504.924
Deelnemingen	41.012	23.300
Belastingen en premies sociale verzekeringen	164.840	98.588
Te betalen vennootschapsbelasting	-	-
Verplichting niet opgenomen vakantiedagen	306.123	283.862
Vooruitontvangen bijdragen derden	-	-
Overige kortlopende schulden	136.007	81.715
Overlopende passiva	232.042	269.401
	1.279.307	1.261.790

De post overige kortlopende schulden bestaat vooral uit vooruit ontvangen bedragen voor het programma "Finster op Fryslân" en de bijdrage van Provincie Fryslân betreffende landelijke doorgifte van Omrop Fryslân door KPN.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Er zijn ultimo 2018 10 operational leasecontracten voor auto's, 1 operational leasecontract voor een E-scooter en 1 operational leasecontract voor een E-bike. De contracten van de auto's hebben een looptijd tot 5 jaar, de contracten van de E-scooter en E-bike hebben een looptijd tot 3 jaar. De totale verplichting over de resterende looptijd bedraagt € 297.000,-. De verwachte verplichting over 2019 bedraagt € 73.000,-.

Daarnaast wordt een zestal kopieermachines geleased. Dit contract heeft een looptijd tot 15-5-2019. De totale verplichting over de resterende looptijd bedraagt € 16.000,-. De verwachte verplichting over 2019 bedraagt € 16.000,-. Er is nog geen nieuw contract afgesloten.

TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

B A T E N

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<u>Media-aanbod</u>		
<u>OCW-bijdrage</u>		
Verstrekking bijdrage in de kosten - Commissariaat voor de Media	10.064.171	9.905.474
	10.064.171	9.905.474
<u>Overige subsidies</u>		
Verstrekking bijdrage in de kosten - Provinsje Fryslân	655.800	655.800
Bijdrage in de kosten tbv friese landelijke televisie - NOS	1.863.258	1.844.807
	2.519.058	2.500.607
<i>De OCW-bijdrage zijn over 2018 geïndexeerd op basis van het vastgestelde accrès van 1,4%. De bijdrage van de NOS is geïndexeerd op basis van het accrès van 1,0%. De verstrekking van de bijdrage in de kosten door Provinsje Fryslân is het gevolg van het door Provinsje Fryslân en het Rijk ondertekende mediaparagraaf waarin een aantal financiële afspraken zijn vastgelegd over de bijdragen van Provinsje Fryslân, het Rijk en NOS. Provinsje Fryslân heeft inmiddels een beschikking verstrekt waarbij hun financiering is vastgelegd voor de komende vier jaar.</i>		
<u>Reclamebaten</u>		
Reclame radio	740.448	792.104
Reclame televisie	441.333	524.957
Opbrengst Dag TV / teletekst / internet	111.938	85.865
Opbrengst billboardings	-	22.265
Overige reclamebaten	5.634	14.033
	1.299.353	1.439.224
<i>De algemene trend van de afgelopen jaren heeft zich voortgezet in 2018. Er is sprake van een daling van 9,7% ten opzichte van 2017. De reclamebaten op Radio en TV dalen en de geringe stijging van reclamebaten op internet kunnen dit verlies niet compenseren. De trend laat geen verschil zien tussen de regionale baten en de landelijke baten, beide zijn negatief.</i>		
<u>Programmagebonden eigen bijdragen</u>		
<u>Bijdragen van overige derden</u>		
Bijdragen van overige derden	386.844	514.566
	386.844	514.566
<i>In 2018 heeft Omrop Fryslân voor 16 projecten bijdragen van derden ontvangen. Het totaalbedrag aan bijdragen is lager dan vorig jaar omdat het gemiddelde bedrag per project lager was dan in 2017. De bijdragen zijn zowel voor projecten voor landelijke projecten als regionale projecten waarbij in 2018 de nadruk lag op Ljouwert Fryslân, culturele hoofdstad 2018.</i>		
<u>Opbrengst nevenactiviteiten</u>		
Opbrengst nevenactiviteiten	83.719	84.751
	83.719	84.751
<u>Overige bedrijfsopbrengsten</u>		
Overige bedrijfsopbrengsten	893.923	234.609
	893.923	234.609
<i>De stijging ten opzichte van 2017 wordt veroorzaakt door een bijdrage vanuit de frictiekostenregeling voor implementatie van iNos, bijdragen voor het organiseren van Circom en door een samenwerkingsverband met Omroep Max betreffende Skûtsjesilen en De Stormruiter. De stijging wordt enigszins gematigd door een in 2017 verstrekte subsidie van € 91.000,- voor het opzetten van het Frysk Mediasintrum. De activiteiten rondom het Frysk Mediasintrum zijn niet gecontinueerd.</i>		
<u>Barteringbaten</u>		
Barteringbaten	166.119	121.890
	166.119	121.890

Sinds een aantal jaren is nieuw beleid ingezet waarbij Omrop Fryslân meer gebruik van bartering maakt door leveranciers van goederen en/of diensten te vragen een bartercontract af te sluiten.

L A S T E N

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<u>Lonen en salarissen</u>		
Lonen en salarissen	5.420.813	5.338.433
N.R.D. toeslag / overwerk	67.969	108.179
	<u>5.488.782</u>	<u>5.446.612</u>
 <i>In 2018 heeft minder instroom van medewerkers plaatsgevonden dan uitstroom van medewerkers. Door wijzigingen in de cao heeft een stijging van lonen en salarissen plaatsgevonden. De kosten voor NRD toeslag en overwerk zijn in 2018 lager doordat in 2017, conform uitspraak van het Hof, achterstallig NRD is uitbetaald. Het aantal FTE bedraagt ultimo 2018 90,8 (2017: 91,1).</i>		
<u>Sociale lasten</u>		
Sociale lasten	917.286	915.316
Pensioenlasten	532.036	614.049
	<u>1.449.322</u>	<u>1.529.365</u>
 <i>De stijging van de sociale lasten wordt veroorzaakt door gewijzigde percentages. De daling van de pensioenlasten wordt veroorzaakt door minder medewerkers en een vrijval vanuit de voorziening Art. 44 als gevolg van uitstroom van medewerkers.</i>		
<u>Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa</u>		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	214.177	190.505
Inventaris en inrichting	43.672	60.985
Andere vaste bedrijfsmiddelen	515.800	559.540
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering	-	-
	<u>773.649</u>	<u>811.030</u>
 <u>Directe productiekosten</u>		
<u>Facilitaire lasten</u>		
Verbindingskosten	275.884	270.548
Onderhoud apparatuur	299.719	295.215
Onderhoud reportagewagens	74.209	74.624
Overige facilitaire kosten	9.399	13.505
	<u>659.211</u>	<u>653.890</u>
 <u>Technische productiekosten media-aanbod (programmalasten)</u>		
Automatiseringskosten	396.373	385.520
	<u>396.373</u>	<u>385.520</u>
 <u>Overige productiekosten media-aanbod</u>		
Personeelskosten variabel personeel	2.133.540	1.744.268
Out of pocketkosten	936.734	768.401
Projecten	379.453	415.349
Overige programmakosten	196.171	177.895
	<u>3.645.897</u>	<u>3.105.913</u>

Er is onder deze post een bedrag van € 522.392,- opgenomen die aangemerkt kan worden als onafhankelijke product als bedoeld in de artikelen 2.115 tot en met 2.121 MW 2008.

De stijging van personeelskosten variabel personeel wordt veroorzaakt doordat er meer variabel personeel is ingehuurd als gevolg van implementatie iNos (waarbij veel vaste medewerkers zijn ingezet), hoger ziekteverzuim, minder vast personeel in dienst en meer ouderschapsverlof en onbetaald verlof. Tevens zijn hierdoor meer out of pocketkosten gemaakt in de vorm van tape-on-desk producties.

Daarnaast is door de vernieuwde Planning & Controlcyclus meer focus gelegd op het sturen en verantwoorden van programmabudgetten waardoor de organisatie efficiënter en effectiever is geworden.

Door het ontvangen van minder extra bijdragen van derden zijn ook minder projectkosten gemaakt.

De stijging van overige programmakosten wordt vooral veroorzaakt doordat in 2017 meer foto- en videomateriaal aangekocht is.

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
Sales en reclame		
Directe productiekosten	280.814	320.244
Auteursrechten	165.657	174.799
Promotiekosten	39.628	8.027
	<u>486.100</u>	<u>503.070</u>

Overige bedrijfslasten

PR en Promotie

PR en Promotie	211.392	295.031
Kosten onderzoek	70.483	89.572
	<u>281.874</u>	<u>384.603</u>

Omrop Fryslân heeft op het gebied van PR en Promotie een beleid waarbij een meer marktgerichte benadering van de organisatie nagestreefd wordt. De daling van de kosten voor PR en Promotie wordt veroorzaakt door een aanpassing in het financieel handboek waarbij kosten voor Bartering vanaf boekjaar 2017 apart moet worden weergegeven. Voor PR en Promotie bedragen de barteringlasten € 122.000,-.

Huisvestingslasten

Onderhoud gebouwen	104.518	154.715
Verzekeringen en belastingen	34.549	40.959
Energiekosten	63.721	97.535
Overige huisvestingskosten	50.807	68.640
	<u>253.596</u>	<u>361.849</u>

De daling van onderhoud gebouwen wordt veroorzaakt door een aanpassing in het financieel handboek waarbij kosten voor Bartering vanaf boekjaar 2017 apart moet worden weergegeven. Voor Onderhoud gebouwen bedragen de barteringlasten € 40.000,-.

De daling van de energiekosten wordt veroorzaakt door het niet ontvangen van een eindafrekening als gevolg van een defecte gasmeter in 2014. Om deze reden is het bedrag afgeboekt van de overige schulden. Zonder deze mutatie liggen de energiekosten in lijn met voorgaand jaar.

Overige algemene lasten

Overige personele lasten	963.407	741.936
Uitbesteed werk aan bedrijven	334.500	257.352
Overige aan afdeling gerelateerd alg. kosten	156.621	161.755
Overige kosten	530.810	330.741
	<u>1.985.337</u>	<u>1.491.784</u>

De stijging bij overige personele lasten wordt onder andere veroorzaakt door vastgestelde transitievergoedingen, het periodiek medisch onderzoek waaraan alle medewerkers hebben kunnen deelnemen en het inhuren van een werving- en selectiebureau om bepaalde sleutelposities in te kunnen vullen. Bij overige kosten zijn de frictiekosten iNos opgenomen van € 590.000 waardoor vanaf 2019 jaarlijks € 200.000 bespaard kan worden. Binnen de business-as-usual activiteiten zijn diverse efficiencymaatregelen doorgevoerd wat geleid heeft tot minder kosten.

Barteringlasten

Barteringlasten	236.494	181.701
	<u>236.494</u>	<u>181.701</u>

Vanaf boekjaar 2017 worden, conform het Financieel Handboek, de barteringlasten apart weergegeven op de exploitatierekening.

Financiële baten en lasten

Rentebaten	1.809	3.044
Rentelasten	1.431	1.200
	<u>378</u>	<u>1.844</u>

De rentepercentages op spaargelden zijn sterk gedaald, waardoor de rentebaten lager zijn dan vorig jaar.

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
	€	€
<u>Belastingen resultaat gewone bedrijfsuitoefening</u>		
Vennootschapsbelasting	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>

Gezien de landelijke discussie met de Belastingdienst of de regionale omroepen wel vpb-plichtig moeten worden of blijven is in de jaarrekening over 2018 geen bedrag opgenomen aan vennootschapsbelasting. Mocht blijken dat Omrop Fryslân daadwerkelijk vpb-plichtig is, dan zullen de effecten hiervan in de jaarrekening over 2019 verwerkt worden.

Kasstroomoverzicht

	2018		2017	
I Kasstroom uit operationele activiteiten				
Exploitatieresultaat	€	-243.447	€	-54.216
Aanpassen voor:				
Afschrijvingen vaste activa	€	773.649	€	811.030
Mutatie voorzieningen	€	-166.647	€	-35.036
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	€	363.555	€	721.778
Mutatie voorraden	€	87.861	€	-90.759
Mutatie vorderingen	€	515.663	€	-390.795
Mutatie kortlopende schulden	€	8.657	€	-616.623
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	€	612.181	€	-1.098.177
Ontvangen interest	€	3.044	€	9.082
Betaalde interest	€	7.429	€	9.973
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	€	10.473	€	19.055
II Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringen in (im)materiële vaste activa	€	-1.056.427	€	-1.013.579
Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	€	-	€	-
Investeringen in financiële vaste activa	€	-	€	-
Desinvesteringen in financiële vaste activa	€	-	€	-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	€	-1.056.427	€	-1.013.579
III Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Ontvangsten uit langlopende schulden	€	-	€	-
Aflossing van langlopende schulden	€	-1.759	€	-1.687
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	€	-1.759	€	-1.687
Mutatie liquide middelen I - II + III	€	-71.977	€	-1.372.610
- Liquide middelen einde boekjaar	€	1.128.935	€	1.200.913
- Liquide middelen begin boekjaar	€	1.200.913	€	2.573.522
Mutatie geldmiddelen	€	-71.977	€	-1.372.610

Controleverklaring bij de jaarrekening

Aan: de directie en de raad van commissarissen van Stichting Omrop Fryslân

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018 van Stichting Omrop Fryslân te Leeuwarden gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Omrop Fryslân per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Regionale Publieke Media-instellingen 2016.
- Voldoen de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Regionale Publieke Media-instellingen 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de exploitatierekening over 2018;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol Publieke Media-instellingen van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Regionale Publieke Media-instellingen 2016 en het Controleprotocol WNT vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Omrop Fryslân zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ het bestuursverslag;
- ▶ de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Regionale Publieke Media-instellingen 2016 vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Regionale Publieke Media-instellingen 2016 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Regionale Publieke Media-instellingen 2016.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening en voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Regionale Publieke Media-instellingen 2016 en de bepalingen bij en krachtens de WNT. De directie is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat de totstandkoming van deze bedragen in overeenstemming dient te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Regionale Publieke Media-instellingen 2016. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben, waar relevant, professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol Publieke Media-instellingen van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording Regionale Publieke Media-instellingen 2016, het Controleprotocol WNT, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten, lasten en balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- ▶ Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de instelling.
- ▶ Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- ▶ Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- ▶ Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- ▶ Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad van commissarissen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Groningen, 17 april 2019

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. B.W. Littel RA

Statutaire winstbestemming

Er is geen wijze van winstbestemming opgenomen in de statuten van Omrop Fryslân. Op grond van het financieel handboek zal de eventuele winst worden toegevoegd aan de reserve voor media-aanbod. Het negatieve exploitatieresultaat uit voorgaand boekjaar wordt dit jaar verrekend met de algemene reserve.